

LA ESPERO

ORGAN FÖR ESPERANTO-
RÖRELSEN I SVERIGE

UTGIVEN AV GEFLE
ESPERANTOFÖRENING

N:o 10.
November 1913.

Redaktör:
R. PEHRSSON

Ansvarig utgivare:
W. WAHLUND

Lösnummer 10 öre.
Årsprenumeration 1:20 kr.
Annonspris 5 öre pr mm.

Esperanto-världskon- gressen i Bern 1913.

I.

Episoder och minnen.

Under esperantisternas världskon-
gresser, som besökas av alla världens skiftande raser och nationer, inträffar det naturligtvis en del händelser och episoder, som ibland bli både överraskande och komiska. Deltagare från Esperanto-världskon-
gresser ha också ganska många brokiga upplevelser och minnen. Det ligger redan något säreget över själva Esperantokongressen, och den får genom deltagarnes olika lynnesdrag och temperament ett alldeles speciellt inslag. Kongressen är ju fullständigt *kosmopolitisk*: negrer, malajer, isländare, hinduer, japaner, kineser och alla övriga nationer och folkstammar äro blandade om varandra. Denna brokiga och bizarra församling talar dock blott ett språk — *Esperanto!* Alla så tala de även Esperanto, detta klangrika och vackra språk, alldeles *likartat* och utan den minsta svårighet. I sanning ett fenomen, att alla dessa olika människor kunna uttrycka sig med samma lätthet och elegans på detta världsspråk. Att något sådant kan äga rum måste enbart räknas språket till förtjänst. Man behöver blott bevista en Esperanto-världskon-
gress för att övertyga sig därom, att alla deltagare uttala Esperanto på samma sätt och behandla språket med samma lätthet. Och detta oberoende av stånd och kultivering. Det är något alldeles märk-
värdigt. En internationell Esperantokongress ger många tillfällen till studier och iakttagelser. Underkongressveckan har man de rikaste till-

fällen att få en inblick i och lära känna olika folkslag, deras seder, tanke- och känsloliv. En Esperanto-världskon-
gress bjuder på omväxling och ger upphov till många olika situationer. Men även det yttre livet vid sidan av den egentliga kongressen är pittoreskt och synnerligen intressant att skåda. Esperantisterna ha ju för vana att samlas i imponerande massor till sina årliga världskon-
gresser. De sätta därigenom helt naturligt sin prägel på själva kongressstaden och geden liv och färg. Det blir liksom en folkmarknad, och för ens öga upp-
rullas många lustiga och oförlömmeliga scener. Livet under en Esperantovärldskon-
gress är rikt och bjuder på överraskningar. Jag vill därför till *La Esperos* läsekrets ge några ögonblicksbilder från mitt deltagande i den senaste esperantistiska världskon-
gressen i Bern.

Jag hade just anlänt till Bern på kvällen och skulle gå upp till min bostad. I trappuppgången mötte jag ett sällskap i ett livligt, ehuru mindre givande »samtal». Det var två fransyskor, en spanior, en italienare samt frun i huset som »resonerade». Men vilket resonemang! Frun talade tyska, det s. k. Berneridiomet, och begrep inte ett ord vare sig spanska, franska, italienska eller något annat. Sällskapet bestod av esperantister, så när som på en fransyska, som medföljt sin esperantistiska väninna från Paris och nu ville bo i sällskap med henne. Och där stodo de och försökte med gester och alla möjliga medel att klargöra för frun, vad de ville. Ingen av sällskapet talade nämligen tyska. Då kom jag lyckligtvis som en räddande ängel. Med

frun på tyska, till fransyskan på franska, på Esperanto till italienaren, och så tillbaka tolkat på tyska till frun, åter till franska, Esperanto o. s. v. Brr! Man kommer i situationer! Allting upplärades dock, och under jubelrop togos våningarna i besittning. Charmanta rum med storslagen utsikt över Alporna och dess snöhöljda toppar. Jag bodde i den övre våningen hos en fransk familj. Däruppe på verandan brukade vi sedermera samlas, vi esperantister, som bodde i huset, för att njuta av den vackra naturen. Jag kommer särskilt ihåg en kväll, då vi sutto samlade alla esperantister på verandan vid tebordet. Solen höll just på att gå ned. Det var en bedärande syn och ett storslaget sceneri, som utbredde sig för våra blickar. Solen purprade i väster med en oförlömmelig färgnyans och kastade knippen av guldskimrande strålar på de evigt snöhöljda alptopparna. Det var ett färgspel av betagande och oförläpelig skönhet. Den lilla alpsjön, som låg därnere, tycktes också liksom kärleksfullt mottaga solens färgmättade avskedsstrålar och vaggade sina små böljor till ro under glittrande lek och krus. Hela naturen stod förklarad och skön, och alla fylldes vi med hänförelse inför alltets omätliga storhet och prakt! Vi reste oss, och till avsked åt den sjunkande solen stämde vi upp Esperantohymnen: »En la mondon venis nova sento»...

Ganska sent samma kväll, som jag anlänt till Bern, gick jag ut för att taga mig ett uppfriskande bad i floden »Aare», som rinner genom staden, och sålunda skaka av mig järnvägsdammet. Kvällen var stjärnklar, och månen ljöt sitt trol-

ska skimmar över neiden. Floden är ganska stark och på sina ställen rinner den fram med stor häftighet. Gud och tränad simmare som jag är, tog jag emellertid språng och kastade mig i floden. Plums! Men, o ve! Floden var starkare än jag trodde. Jag kom, trots allt, — baklänges! Och vad värre var, jag drev alltmer ned mot — staden! Att på sidan komma upp på de stupbranta bergväggarna var fåfängt. Plötsligt får jag se en annan fläsande och simmande upp för floden liksom jag. Strax bakom varse blev jag ännu en. Jag var således icke ensam. Jag lät mig föras bakåt ett stycke av floden och tilltalade den första på tyska. Intet svar. En fransktalande kanske, tänkte jag. (I Schweiz talas nämligen tre språk, tyska, franska och italienska). Jag fortsatte alltså: »Parlez-vous français». Fåfängt! Inte ett ord till svar, men om en stund hördes frågan: »Esperanto?» — »Esperantisto?» — »Çu vi parolas?» — *Jes!* Det var nog! Vi måste bägge skratta. Det var en engelsman och den andra, som simmade något bakom, en ryss. Alltså tre nationer som med Esperanto funno varandra och möttes i — vattnet! Slutligen fingo vi dock landkänning och kravlade oss upp. Useh, det var kallt på kvällen! Jag tycker, jag har sett er förut, sade engelsmannen. I Dresden, inte sant? Ah! Det var ju min engelske kamrat från London, i vilkens sällskap jag och min vän Carl Ohlson i Göteborg hade så trevligt under Esperantokongressen i Dresden 1908. I sanning sublimt! Föga kunde jag väl då i Dresden ana, att vi två fem år senare skulle möta varandra och ligga och sprattla i en flod i Schweiz!

Påföljande dag på söndagsmorgonen under Esperantogudstjänsten i »Heilig Geist» träffade jag doktor *Eugen Miesseroff* från Moskva, nu bosatt i Bern. Ett angenämt möte! På en resa mellan Berlin och Stockholm 1910 sammanträffade jag med henne, då med kandidat, för första gången. Hur väl minns jag ej den stunden, då jag på tåget gav den första impulsen till hennes studium av Esperanto! Jag förstod redan då, att vår rörelse i henne skulle få ett nytt tillskott av kraft och entusiasmen. Hon med sitt energiska, livliga och intelligent väsen! Våra vägar skiljdes och jag såg henne aldrig mer. Så träffade jag henne åter i Bern efter tre år som doktor vid 24

års ålder och som — *esperantist*. Men ej nog med detta. Även hennes trolovade, en fransk läkare från Lyon, hade genom henne blivit esperantist. Och där sutto vi alla tre tillsammans i kyrkan och åhörde en gudstjänst på — Esperanto. *Esperanto* slår verkligen broar mellan de åtskilda nationerna, och den lilla gröna, femuddiga stjärnan, Esperantos symbol, lyser med ovansklig glans. Esperanto-stjärnan blir mer och mer ljusbringaren och dess strålar genomtränga töcknet mellan nationerna, samt ena *alla* nationer, *alla* folk och raser. Den har blivit en ledstjärna, som visar oss vägen och lyser oss fram emot idealet.

Jag skall i en följande artikel ge några episoder från själva kongressen.

Teodor Rosengren.

Esperantaĵo.

Kun iom da ĉagreno mi legis en la laste ricevita numero de *Oficiala Gazeto*, ke la kongreso en Bern esprimis deziron, kiu certe meritas pli multe da diskutado, ol oni ŝajne dediĉis al ĝi ĉe la kongreso. Jen:

»La kongreso esprimas la deziron, ke la naciaj propagandaj societoj klopodu apud siaj respektivaj registaroj por ke ili proponigu al la proksima telegrafa konferenco, la akcepton de la lingvo Esperanto, laŭ simpla takso, por la telegrafaj komunikoj.»

Nu! Tio signifas, ke oni volas, ke Esperanto estu konsiderata kiel »klara» telegrafalingvo, kaj ke ĉiu kalkulata vorto do povu konsistu el ĝis dek kvin literoj, dum la telegrafadministracioj nuntempe konsideras Esperantan telegramon kiel skribitan en »interkonsentita» lingvo kaj permesas nur vortojn el maksimume dek literoj.

Sed ĝuste ĉar Esperanto estas konsiderata kiel »interkonsentita» lingvo, ni havas ian avantaĝon, kiu ĉesus kiam nia lingvo estus enskribata en la nomaro de la »klaraj» telegrafalingvoj. En »klarlingvaj» telegramoj oni ne permesas vortkombinojn malkonformajn al la ĝenerala uzado, dum oni nuntempe pri la vortoj en Esperantaj telegramoj havas nur la postulon, ke

ili estu elparoleblaj laŭ la reguloj de iu ajn el kelkaj difinitaj naciaj lingvoj.

Por pli bone komprenigi la diferencon inter esperanta telegramo tiel la nuna telegrafregularo, kiel laŭ la deziresprimo de la kongreso, mi volas prezenti ekzemplon. Iu samideano vojaĝas, ekzemple en Francujo. En Paris li estas invitata al ia solenajo, sed li ne kunportas konvenajn vestojn por tia okazo. Nun li povas telegrafi al la hejmo: Sendufrak kompleton alla-pariza adresopor festmanĝo jaŭdesper. Tio estas ses vortoj. Sed se tiu estus korekte skribita, oni havus almenaŭ dek vortojn. Ĉiu, kiu disponas telegramtarifon, povas mem kalkuli kion tio valoras.

Esperanto estas vivanta lingvo — certe! Kaj ĝenerale ni certe estas pravaj, kiam ni pretendas por nia lingvo egalajn rajtojn kiel de naciaj lingvoj. Sed tial ne estas evidente, ke ni devas proponigi ion al la telegrafadministracioj. Pli bone ŝajnas, ke oni tute ignoru la telegrafkonferencojn, sed anstataŭe diligente uzu nian nunan rajton: sendi Esperantajn telegramojn ĉe en la plej abomene kontraŭfundamenta lingvo. Tio ne estus danĝere por nia lingvo nun kiam ni povas fidi je ĝia vivo, sed estus utile ne nur por la lingva movado mem, sed ankaŭ por la kasoj de la telegrafkorespondantaj samideanoj.

Kaj al multe telegrafantaj neesperantistoj ni diru: apliku ĉiam, kiam tio estas eble, Esperanton en vian telegramkorespondadon. Esperanto ne estas konsiderata kiel »klara» telegrafalingvo, sed kiel »interkonsentita», kaj tio valoras monon. Vi ja devas iom lerni la lingvon por tio, sed ĝi estas tre facila, kaj povas cetere esti utila al vi por alia uzado ol por telegrafkorespondado.

*

Använd alltid, då det är möjligt, Esperanto för eder telegramväxling. Esperanto räknas ej som »klart» telegrafspråk utan som »överenskommet», och detta är värt pengar. Härför måste ni ju lära litet grand av språket, men det är mycket lätt och kan för övrigt bliva eder nyttigt för annan användning än telegrafkorespondens.

*

Certe venos tago pli-malpli baldaŭ, kiam la tutmonda telegrafadministracio volas enskribi Esperanton

en sian lingvononon, kaj ju pli ofte, kaj ju pli »ekonomie» ni telegrafkomunikas per Esperanto, des pli baldaŭ eble venos tiu tago. — Sed tiam ni ne danku, sed respondu ke esperanto jam estas uzita por telegramoj, kaj ke ni petas, ke oni ne malfaciligu per oficiala akcepto la daŭran uzadon laŭ la antaŭa maniero, pri kiu ni neniel havis kaŭzon por plendi.

La rajto havi vortojn (laŭkalkulajn) el pli ol dek literoj, certe ne valoras tiom, kiom nia nuna rajto »fabriki» vortkombinaĵojn el du aŭ tri realaj vortoj. La prezenta ekzemplo estas nenio krom ekzemplo, sed la subskribinto kelkloke trovis, ke oni povas ŝpari eĉ pli ol la duonan tarifkoston, se oni ne sentas konscienciproĉojn pro kelke da krimoj kontraŭ la lingva korekteco.

Resume: Laŭ la telegrafregularoj, Esperanto estas pli favore konsiderata, ol la naciaj lingvoj.

Rigardanto.

U. E. A.

Medlemmarna av U. E. A. och de personer, som önska att genom anslutning till detta förbund komma i åtnjutande av de förmåner, vartill förbundets medlemmar äro berättigade, anmodas att till vederbörande förbundsombud inbetala årsavgiften för 1914, kr. 1: 82. Personer, bosatta å sådana platser, där ombud ej finnas, kunna vända sig till underreknad, distriktsombud för Sverige.

Den 1 augusti 1913 räknade U. E. A. 5,757 medlemmar jämte 384 s. k. Esperantiaj entreprenoj. Medlemsantalet fördelar sig sålunda på olika länder: Tyskland 1,206, Frankrike 852, Storbritannien 737, Ryssland 715, Österrike-Ungern 384, Spanien 274 o. s. v.; länder utom Europa 592. Antalet platsombud uppgick samtidigt till 1,179, varav 1,000 i Europa, 116 i Amerika, 23 i Asien, 20 i Afrika och 20 i Australien.

John Lundgren, Hedemora.

La infano.

En la »Grandkorto» loĝis riĉa kamparano. Li estis tre riĉa sed ankaŭ tre fiero pro siaj riĉaĵoj.

Li havis nur unu filon. Rikardo heredis nenion de la fiero karaktero de la patro: li estis pli simila al sia patrino, kiu estis malforta virino. Unu eĉon li tamen heredis de la patro; li estis tre obstina.

La jaro post kiam Rikardo milit-ekzercadis, venis al la domo nova servistino. Ŝia patrino, malriĉa virino, antaŭ nelonga tempo venis al la loko kaj ekloĝis en domo nomata »Montdomo», ne malproksime de la »Grandkorto».

Rikardo enamiĝis en Greta, kiu estis neordinare bela, bona kaj brava knabino.

Kiam la maljuna kamparano eksciis pri tio, li fariĝis tre kolera. Rikardo, lia sola filo, la heredonto de liaj riĉaĵoj, edziĝis kun malriĉa knabino, servistino! Pli grandan pekon neniu sub la suno faris.

Li unue provis per vortoj instigi Rikardo'n ne preni tiun knabinon. Kiam tio restis sen rezulto, li minacis fari lin senhereda, sed ankaŭ tio ne helpis.

La patro estis obstina, la filo estis obstina, kaj fine ili malamikiĝis: Rikardo transloĝis for de la patro.

Per la mono, kiun li heredis de sia patrino, li farmis bienon ne malproksime de sia hejmo. Post ne longa tempo li edziĝis kun Greta.

Se la kamparano sciis, kiel ĉio okazos, li eble cedus, sed li ne sciis, ke Rikardo estas tiel obstina — kiel li. Li havis nenian volon lin revoki, ĉar li havis grandan malŝaton al Greta. Ŝajnis al li, ke ŝi estis tiu, kiu kaŭzis la malfeliĉon. Estis lia sonĝo, ke, kiam li estos maljuna, li ricevos bofilinon, kiu estus kvazaŭ lia filino; li neniam posedis filinon. Tio nun ne estis pripensebla, ankaŭ la filo estis for. Neniam li povis pensi, ke Greta havis la rajton de amo al lia filo, ke li estus malfeliĉa sen ŝi. Ŝi estis malriĉa knabino, kiu devas esti for.

Nun li sidis sola, pripensante ĉion. Greta'n li ne vidis post la tago, kiam ŝi lasis la domon kiel servistino.

Kiam Rikardo venis al la hejmo, kio okazis tre malofte, li ĉiam estis sola.

Nun li preskaŭ volus paciĝi kun ili. Mordetis en lia animo, ke li forĵetis sian solan filon, kaj la pen-

soj reiris al lia propra juneco. Li pripensis, kiam varman senton li havis por ŝi, kiu ekestis lia edzino. Ŝi ja ne estis malriĉa knabino, sed li sentis, ke li povus esti sen ĉiuj mondaj riĉaĵoj por ŝi. Li komencis vekigi, kompreni, kiel malbone li agis, sed lia fiereco malpermesis al li rekompensi, kion li pekis. Ke nur io okazu, kio povis lin helpi!

Unu tagon, kiam li sidis pensanta, kiel li nun ofte faris, la pordo subite malfermiĝis kaj knabineto envenis en la ĉambron. Kiam ŝi ekvidis la maljunulon, sidanta okupata de siaj pensoj, ŝi haltis, sed kiam li ekrigardis, ŝi daŭrigis al li kaj metis kun infana fido siajn manojn sur lia genuo.

Li tre miris pri la kuraĝeco de la knabineto — li ne estis kutima je infanoj — kaj li komence ne povis diri eĉ unu vorton.

»De kie vi venas?» li fine povis diri. — »Mi venas de la »Montdomo», de mia patrino kaj avino. Mia avino estas malsana, kaj tial panjo estas ĉe ŝi», la knabineto respondis. »Kaj nun mi volis iri al vi, avo, ĉar mi aŭdis, ke vi estas sola.»

Estis do kompreneble la knabino de Rikardo kaj Greta, kaj ŝi venis al li, ĉar li estas sola — sola, tiu vorto, ĉirkaŭ kiu liaj pensoj moviĝis dum la lasta tempo.

«Ĉu via patro kaj patrino ne diris, ke mi estas malbona maljunulo?»

»Ne, ili nur diras, ke ili bedaŭras, ke vi estas sola, kiam vi estas maljuna.»

Je tiuj vortoj la frosto degelis ĉirkaŭ la koro de la maljunulo kaj larmoj aperis en liaj okuloj.

Larmoj en la okuloj de la fiero kamparano! Estis vido, kiun certe neniu vidis antaŭe.

Li prenis la knabineton sur siajn genuojn.

»Ĉu vi volas resti ĉe via avo?»

»Jes, se miaj gepatroj estos kun mi, mi volas resti tie ĉi.»

Momenton poste la kamparano venis al la »Montdomo» kaj antaŭ kiam li iris de tie, estis difinite, ke Rikardo kaj Greta la proksiman printempon forlasos la farmatan bienon por transloĝi al la »Grandkorto».

Tradukis Einar Adamsson.

Bär Esperantostjärnan!

Jorden runt.

Amerika. — Esperanto undervisas numera i ett seminarium i staden Gainesville och i San Francisco är det upptaget som fakultativt läroämne i en högre skola.

Belgien. — I Antwerpen, där fem Esperantokurser nyligen tagit sin början, upplåter staden kostnadsfritt lokaler för desamma och giver ett understöd av 600 fr.

Braziliën. — Institutet »Polyglotico» i Rio-de-Janeiro har på sitt program upptagit en kurs i Esperanto.

Italien. — Parlamentsledamoten Pascetti talade nyligen för Esperanto i parlamentet, och italienska undervisningsministeren har uttryckt sin sympati för språket. Så även borgmästaren i Milano, Panizzardi. — Den kongress för turisttrafik, som för någon tid sedan hölls i Verona, antog följande resolution: Kongressen konstaterar den stora nytta ett hjälpspråk har för turisttrafiken och anser Esperanto vara förträffligt ägnat härför. Kongressen uttrycker sin önskan 1. att föreningarna för turisttrafik vid alla förbindelser med liknande föreningar i utlandet använda sig av Esperanto; 2. att de vid utgivande av resehandböcker och andra tryckalster likaledes använda sig av Esperanto; 3. att hotell och badorter hava personal till förfogande som behärskar Esperanto; 4. att alla föreningar, som arbeta för turisttrafik och liknande strävanden, var de kunna skola arbeta för Esperantos spridning.

Ryssland. — Styrelsen för tekniska högskolan i Petersburg har anslagit 200 rubel för möblering av samlingsrummet för högskolans Esperantoklubb. Nämnda rum upplåtes avgiftsfritt. Vidare har beviljats ett understöd åt klubben med 50 rubel för varje år.

Skottland. — Polismästaren i Edinburgh har uppmanat därvarande poliskår att lära Esperanto och har i samband därmed överlämnat 650 läroböcker för utdelning, d. v. s. ett exemplar för var och en av personalen. — Vid kooperatörernas nionde internationella kongress i Glasgow, vari 600 ombud, representerande över två millioner medlemmar av 130,000 kooperativa förening-

ar, deltog, var språkförbistringen synnerligen stor, så att när William Maxwell förklarade, att man vid nästa kongress kommer att antaga Esperanto som gemensamt språk, hälsades detta med glädje.

Tyskland. — I likhet med flera av Augsburgs högre skolor har nu även gymnasiet i Regensburg infört undervisning i Esperanto såsom valfritt ämne. — Ett bayerskt Esperantoinstitut efter de sachsiska och württembergiska institutens mönster har grundats i München.

Ungern. — Vid 10:de internationella kongressen för handelsundervisning, som ägde rum i Budapest detta år, var anordnad en utställning för åskådliggörande av Esperantos praktiska användning. — Under oktober och november hava öppnats särskilda Esperantokurser för studerande vid universitetet och vid prolytekniska högskolan i Budapest.

— I *Seged* har nyligen inrättats ett esperantiskt handelsinstitut. Upplysningar om ungerska handelsförhållanden o. s. v. meddelas på begäran mot porto. Adress: S-ro Ludoviko Szüs, Osztrovszkytea 20. *Szeged*.

Polismästaren i Stuhlweissenburg, en stad med 23,000 invånare, har förbjudit hållandet av ett Esperantomöte, under förebärande att Esperanto skulle vara ett förbrytarspråk, vars utbredande han ej ville befrämja. Sedan tidningarna i Budapest innehållit några betraktelser över hans visdom, har han uppgivit ett nytt motiv, nämligen att det bör vara förbjudet för arbetarne att lära sig ett språk, som arbetsgivarna ej förstå! Ungerska esperantistiska arbetareförbund är i kraftig verksamhet över hela landet. Förbundets valspråk är: Proletärer i alla land, förena Eder genom det internationella språket Esperanto. Det torde ha varit detta, som oroat herr polismästaren i Stuhlweissenburg.

Österrike. — Till 4:de österrikiska Esperantokongressen, som skall hållas i Franzensbad nästa år, ämnar man resa d:r Zamenhofs staty i staden. — Ett lärarnes Esperantoförbund för Österrike har bildats i Wien. — Vid nya handelshögskolan i Wien pågår en av prof. O. Simon ledd kurs i Esperanto.

»Språkförbistringen är en av livets största plågor.»

Voltaire.

Respondo.

La alveno al Stuttgart.

Okaze de mia artikolo en »La Espero» pri la 9-a Universala Esperantokongreso kaj skribo pri mia alveno al Stuttgart, prof-o Christaller skribis al mi karton por klarigi la aferon. Prof-o Christaller skribas: »Mi tiame multe bedaŭris, ke mi ne renkontis vin. Mi vere miris, ke li ne gvidis vin al la »Liederhalle», kie dum tiu tempo okazis la propaganda parolado de D-ro Arnhold. Por esti justa al ni kaj al viaj legantoj vi devus skribi, ke vi ne alvenis je tiu horo, kiun vi antaŭe skribis kaj ke oni ne povas postuli, ke post oficiala fino de l' kongreso oni atendas tutan tempon ĉe stacidomo, ĉu eble ankoraŭ ne-kongresano venos.» —

Al tio mi volas rimarki, ke mi alvenis la saman vesperon per la ordinara vagonaro, kiel mi sufiĉan tempon antaŭe anoncis per karto. Oni ankaŭ respondis mian karton kaj skribis al mi la jenon: »Laŭ via volo mi prizorgis por vi cambron por la ²²/₂₃ en pensio, kie vi trovos kelkajn samideanojn. La precizan adreson vi ricevos en la akceptejo en la stacidomo. Kongresejo: Liederhalle. D-ro K. E. Weiss.» Sekve de tio mi serĉis la akceptejon en la stacidomo, kvankam vane. Afiso ne ekzistis en la stacidomo, pri kio mi konvinkigis. Tiu metodo, kiun la esperantistoj en Stuttgart praktikis, certe ne estas rekomendinda. Se oni reklamas kaj invitas alilandajn esperantistojn, oni ankaŭ devas zorgi pri ilia akcepto. Por ni *svedoj* tio estas memkomprenebla afero. Oni ne povas postuli, ke oni atendas tutan tempon ĉe stacidomo, ĉu eble ankoraŭ ne-kongresano(!) venos, diras prof-o Christaller. Sed oni tamen povas postuli, ke oni almenaŭ havas ian informon en la stacidomo al la invititaj fremdlandaj gastej, se la akceptejo iamaniere malaperis. Des pli, kiam oni invitis la diverslandajn esperantistojn al partopreno en *karavano* de Stuttgart! Por tiu lasta celo mi mem prenis la vojon tra Stuttgart. Mi ankaŭ intencis paroli en la propaganda vespero, kiun ili manĝis por la publiko. Mi intencis, kiel sekretario de la Esperantista Komitato de la 5-a Olimpiado en Stockolm diri kelkajn vortojn pri la sukceso de Esperanto

dum la Olimpaĵ Ludoj kaj pri la sukcesplena esperantista laboro. Mia parolado do certe havus grandan propagandan signifon, kaj estus ankaŭ tre certe interese (ne malplej por la esperantistoj en Stuttgart!) aŭdi pri *nia* akcepto de la esperantistaj gastoj, pri niaj esperantistaj manifestadoj dum la Olimpiado k. t. p. Oni povas kompreni, kiel nia esperantista laboro estis taksata nur de tiu fakto, ke la Organiza Komitato de la 5-a Olimpiado transdonis al mi por la Esperantista Komitato la oficialan medalon de la Olimpiado. Sed —, dank' al la neforgesebla akcepta talento de la esperantistoj en Stuttgart, nenio okazis en tiu direkto. Fine mi volas diri al prof-o Christaller, ke mi vidis kaj legis la germanskribitan afiŝon pri la publika kunveno sur la portalo, kvankam mia trovita »samideano« en Stuttgart gvidis min al alia loko kaj lasis min vidi — la ĉirkaŭaĵojn de Stuttgart! Poste li ja malaperis kaj lasis al mi mem sole admiri la urbon de la 8-a Germana Esperanto-Kongreso . . . Dankon!

Teodor Rosengren..

El Havamal.

Taŭgan manĝon
la viro prenu frue,
malsata li ne iru al festeno;
alie li nur maĉos
kaj manĝos glutante,
kaj povos nur malmulte paroli.

Malfacile estas iri
al la hejmo de malamiko,
eĉ se proksime al vojo li loĝas;
sed al amiko
la vojo estas mallonga,
eĉ se li vojaĝis malproksimen.

Leviĝu kaj foriru;
vi devas ne resti
por ĉiam en hejmo de iu;
karul' jam ne plaĉos
se tro longe li restos
loĝante sur benkoj de alia.

Varning.

Enligt vad som uppgivits, har ett till »Stockholms Esperantoförening» adresserat brev blivit av postverket utlämnat till en i Stockholm bosatt förutvarande esperantist, vilken tillät sig ej endast att bryta, utan dessutom att behålla detsamma, ehuru såväl av utanskriften som, ännu mer, av innehållet framgått, att brevet ej var avsett för honom.

Någon förening, som officiellt burit ovanstående namn, har sedan några år tillbaka ej funnits i Stockholm, utan de tre esperantoföreningar, som nu finnas därstädes, äro 1) Föreningen Esperanto i Stockholm, 2) Stockholms Esperantoförening Verda Stelo, och 3) Stockholms Arbetares Esperantoförening.

Med anledning av vad sålunda passerat, varnas var och en för att under ofullständig adress avlåta någon för Stockholms esperantister avsedd skrivelse, ty i så fall riskerar man att brevet kommer i händerna på obehörig person. På grund av sin befattning i den forna »Stockholms Esperantoförening» anser sig personen ifråga möjligen oförhindrad att betrakta sig själv som dess laglige rättsinnehavare.

Förberedelserna för världskon-
gressen i Paris 1914 hava redan tagit sin början.

För de allmänna sammanträdenas hållande har man förvärvat nyttjanderätten till »Gaumont-Palace» (förutvarande Hippodromen), där plats finnes för 5,000 personer. Vid de franska gränstationerna anordnas mottagningsbyråer för utländska kongressdeltagare. En teaterpjäs, särskilt skriven för kongressen av en berömd fransk författare, kommer att uppföras. Esperantokunniga polismän skola komma att finnas på gator och torg, o. s. v.

Uppdraget att leda den konstnärliga delen av kongressens organisation, har antagits av vår kände samideano, arkitekten Alfred Agache, pristagaren vid tävlingen om stadsplan för den australiska förbunds-huvudstaden.

Till redaktör för kongresstidningen har antagits s:o René-Charles Pichon.

Tri "Limerikoj".

Ĉe koncerto en Usono
iŭfoje kantis baritono,
sed unu ĉeestanto estis surda
kaj trovis la kantadon absurda.
Nek lin kontentigis violono.

Iu junulino en Bruselo
promenis kun sia nova ombrelo
kaj renkontis konatan sinjoron,
al kies koron ŝi faris doloron.
La sinjoro ŝin batis sur la orelo.

Estis pendigilo en Dreseno
kie pupo pendis kiel specimeno.
Poste kelkaj friponoj plendis,
ke tiu simbolo ilin ofendis
kaj plenigis ilin je ĉagreno.

Fri resa till Paris

och åter. Detta vore ju något att sätta värde på, i synnerhet när därtill kommer, att vederbörande ej behöver frukta för att stå ensam och hjälplös i ett land med främmande språk. Emellertid är detta just vad som erbjudes av tidningen Fyrväplingen, som för år 1914 inbjuder sina esperantostuderande prenumeranter till en pristävlan, i vilken de två första prisen komma att utgöras av fria resor till esperantisternas världskongress i Paris.

Var och en intelligent yngling och flicka inom vilken som helst samhällsklass bör naturligtvis deltaga i denna tävling. Det gäller först och främst att inhämta kunskap i det intressanta, synnerligen vackra och verkligt nyttiga mellanfolkliga hjälpspråket, och denna kunskap vore redan i och för sig väl värd den lilla möda, som erfordras för dess inhämtande. Men dessutom erbjudes för de flitigaste och värdigaste ett enastående tillfälle att få se en smula av den stora världen och förvärva ett värdefullt och kärt minne för hela livet. Detta senare är något, som är värt att beaktas, i all synnerhet av den mindre bemedlade ungdom, som eljest kanske aldrig komme att få möjlighet till att under lika gynnsamma förhållanden komma ut till främmande land.

Esperantisterna Sverige runt anmodas att sprida kännedom härom. Vidare upplysningar meddelas i Fyrväplingens novembernummer.

Jln.

Pristagaren.

Översättning från Esperanto.

(Forts.)

— Jo, mamma, så här är det, började sonen. — I dag har det kommit en maskinförsäljare från Tyskland för att se på en skadad maskin, som han för icke länge sedan sålt till hollaget. Medan han var nere i källaren, där jag arbetade, talade jag med honom och vi blevo riktigt bekanta med varandra. Jag visade honom mina ritningar och planer till det nya gruvmaskineriet, som jag tänkt ut, och han blev mycket intresserad för dem och för mig. Han rådde mig, att jag inte skulle stanna för länge här, utan sade, att jag borde resa till Tyskland, för att vara ett år där, vid gruvor och verkstäder, sedan till Frankrike samma tid och därefter till Amerika. Då jag komme tillbaka från denna treåriga studieresa, skulle jag vara kompetent, försäkrade han mig, att besätta den viktigaste syssla i vad som rör gruvor.

— Men, Robert, började modern, när han avbröt henne:

— Vänta, mor, så är du snäll. Låt mig sluta först, så får du tala sedan. Det är sant, mor lilla, att detta förslag är omöjligt att tänka på. Du vet ju, en sådan fallenhet jag har för och så mycket jag tycker om att studera mekanik och du vet också sådana utomordentliga framsteg jag redan gjort i mitt arbete, trots att jag ännu är så ung. Efter tre år slutar min lärlingstid vid gruvan, och då — vad skall jag då göra? Skall jag stanna i den här eländiga byn, begravd i kolgruvan, dåligt avlönad, åldras som ung, leva utan mål, utan hopp? Eller skall jag ge mig ut i världen för att söka vägen till framgång, som skall giva mig — och på samma gång dig, kära mor — mera lycka, mera tillfredsställelse, mera ära?

— Du skall ge dig ut, min son, sade modern med fast röst, fastän hennes läppar vitnade, då hon talade. — Du skall resa ut, Gud välsigne dig, och du skall ovillkorligen lyckas. Men Robert, vad tänker du om medien, pengarna?

— Ack, utropade han, och hans ansikte mulnade. — Jag har tänkt på penningfrågan och jag måste erkänna, att den förblir olöst. Min nuvarande lön räcker icke ens till för våra behov, vet jag ju, men nästa år blir den något större och året

efter blir den nästan dubbel. Kanske skulle vi kunna spara litet så småningom. Men låt oss inte oroa oss för detta nu; vi låter penningaffärerna vara tills det blir rätta tiden. Vem vet — kanske någon god fe gynnar oss.

— Ja, men är det icke en annan sak, som du måste tänka på, Robert? Har du tänkt över språkfrågan? Måste du inte kunna engelska, tyska och franska språken, om du skall resa genom de tre landen, och hur skall du kunna lära dig dem, när det icke finns här i byn någon tysk, fransman eller engelsman, som du kan få undervisning utav? Förr en gång i tiden kunde jag själv lära dig, men icke nu — jag har glömt alltsammans.

— Ja, jag väntade just denna fråga av dig, sade han leende, ty den har oroat mig också. Jag meddelade tysken mina farhågor, men han bara skrattade.

— Känner ni verkligen icke till det internationella språket Esperanto, frågade han, detta underbara internationella medel att göra sig förstådd, som nu användes över hela världen av alla framåtsträvande människor? Har ni verkligen icke hört något om det?

Och när jag svarade, att jag icke hade gjort det, förklarade han saken för mig och gjorde mig alldeles förvånad med sina ord.

— Det är ett konstgjort språk, lätt att lära och användbart överallt och för varje ändamål. Utom sitt eget språk behöver man ej något annat när man reser utomlands eller deltagar i internationella frågor. Om man kan det, kan man besöka varje land och samtala med människorna där. Jag skall säkert lära mig det, mor, jag skall börja genast; vi skola studera det tillsammans. Se här en »nyckel» till språket, som min nya vän gav mig. Den är ett riktigt underverk i sig själv. Vidare lovade han mig att snart sända mig en lärobok och erbjöd sig korrespondera med mig på Esperanto.

Tills sent inpå natten sutto de båda, modern och sonen, i det torftiga, lilla rummet och talade om framtiden. Huvud vid huvud läste de igenom det lilla häftet, som meddelade grunderna i det nya språket, och de blevo förvånade över dess innehåll. Och när de slutligen gingo till sängs, togo de med glada hjärtan godnatt av varandra, ty ett nytt mål hade uppställt sig för sonen, ett nytt hopp för modern.

Ynglingens glädje räckte ännu, när han tidigt följande morgon steg upp och gjorde sig i ordning att gå till arbetet.

Deka Universala Kongreso de Esperanto, Paris.

2—10 Aŭgusto 1914.

Cirkulero 2a 1)

Por ke la »Deka» bone sukcesu, estas nepre necese, ke la Organiza Komitato sciigu, kiel eble plej baldaŭ, pri la nombro de la kongresanoj.

Pro tio, tuj konigu al la komitato vian aliĝon laŭ jena adreso: »Deka Kongreso de Esperanto, 3, place Jussieu, Paris, France».

Kune sendu vian kotizon per postmandato, ĉeko aŭ transpagilo.

Atentu! Ĝis la 1 de Junio 1914, tiu kotizo estas 15 frankoj (10 frankoj por familianoj: edzino kaj infanoj). Post la 1 de Junio 1914, tiu kotizo estas 25 frankoj (20 frankoj por familianoj).

Eĉ se vi ne estas certa, ke vi povos veni al la Kongreso, tamen tuj aliĝu, ĉar se vi ne ĉestos, oni repagos al vi vian antaŭpagitan kotizon, deprenante nur unu frankon por oficejaj elspezoj. Sufiĉos, ke vi tion petis, sendante vian provizoran karton, antaŭ la 1 de Aŭgusto 1914.

Sekve, nenion riskante, vi ricevos grandan profiton, se vi aliĝos antaŭ la 1 de Junio 1914. Sed vi ricevos pli grandan profiton, se vi aliĝos kiel eble plej baldaŭ, ĉar la ĉiunonatan Kongresan Gazeton, ĉiu kongresano (escepte la familiano) ricevos senpage nur deponi la tago de sia aliĝo.

La unua numero aperas la 1 de Januaro 1914, kaj ĝin ricevos nur la kongresanoj kies aliĝojn ni estos ricevintaj antaŭ la 31 de Decembro 1913. Ĉar ni presigos precize la sufiĉan nombron da ekzempleroj, al kongresano, kies aliĝon ni ricevos ekzemple en Marto, ni sendos la Kongresan Gazeton nur de la 1 de Aprilo.

Rimarko! Se vi havas presitan aliĝilon, uzu ĝin por sendi vian aliĝon; tio estas preferinda, sed ne necesa.

La Organiza Komitato de la Deka.

1) La cirkulero 1 traktis pri la Garantia Kapitalo kaj estas sendita nur al la francaj samideanoj.

Esperanto på världsutställningen i Leipzig 1914.

Nästa år kommer Leipzig att bli ett centrum för Esperantorörelsen. Som bekant, äger denna stad ett av världens största universitet och om dess väldiga firmor för bokindustri och förlag hör man talas i varje land. I en sådan stad, som mer än någon annan deltagar i världshandeln, är det naturligtvis av stor vikt hur Esperanto uppskattas. Sedan några månader finnas också i Leipzig »Sachsiska Esperantoinstitutet» och »Kungl. Esperantobiblioteket», som förut haft sitt säte i Dresden. »Kungl. Esperantobiblioteket» är nu ett av världens förnämsta. I dess vackra offentliga lärum finnas alla kända Esperantotidningar, och var och en kan avgiftsfritt få låna vilken som helst bok på eller om Esperanto.

År 1914 kommer att bli ett särskilt betydelsefullt år för Esperantorörelsen i Leipzig. Redan nu förbereder man den internationella utställningen av bokindustri och grafisk konst. De flesta kulturfolk i hela världen komma att officiellt delta. På »nationernas gata» skall bredvid de olika nationernas byggnader även finnas en Esperantopaviljong, som skall innehålla allt som rör Esperanto. I en särskild avdelning: »Esperanto i skolan», där det finnes skrivningar, översättningar och korrespondens av lärjungar i Esperanto, får man lära känna Esperantolärares praktiska erfarenheter. Medelst ett utmärkt, säkert statistiskt material ämnar man göra propaganda. Man kommer här för att teckna världskartor, på vilka tydligt angivas alla städer och övriga platser, där det finnes Esperantoföreningar, som besvarat de skrivelser, sachsiska Esperantoinstitutet härför kommer att utsända. Esperantopaviljongen skall för Esperantorörelsen bli ett verksamt medel att övertyga de tusentals besökarna om Esperantos betydelse. »Esperanto-folket» fordrar redan nu sin plats vid »nationernas gata».

Även några andra avdelningar av världsutställningen använda sig av Esperanto, t. ex. avdelningen för reklamaffischer. Medelst Esperanto samlas alla slags reklamaffischer från olika land, och på så sätt visas åter Esperantos praktiska värde. Att tyska Esperantokongressen på

grund av utställningen detta år hålles i Leipzig är lätt förstädeligt. Esperanto kommer således att spela en stor roll i den sachsiska storstaden år 1914.

W. Hahn.

»Esperanto».

El Ruslando.

Peterburga Esperantista Societo uzis subvencion, ricevitan de Komercia kaj Industria Ministerio, por efektiviigi projekton pri Esperantista Komercia kaj Industria Informejo. Tiu ĉi informejo, troviganta ĉe ĉefa strato (adreso: Peterburgo, Nevski 110, log. 3) okupigas specialan oficiston, bone konantan Ruslandon kaj Rusan komercon, kaj havas eblon, utiligi por siaj klientoj diversajn oficialajn kaj privatajn materialojn.

La informejo celas plifaciligi komercajn rilatojn inter Rusujo kaj aliaj landoj; ĝi kolektas kaj donas sciigojn pri Esperantistaj kaj Esperantemaj firmoj; tradukas komercajn leterojn kaj presajojn en Esperanton kaj el Esperanto nacilingven; disdonigas katalogojn, prospektojn kaj aliajn reklamilojn en Rusujo kaj aliloke, ĉu pere de lokaj reklamaj oficejoj, ĉu rekte per propraj agentoj kaj korespondantoj; ĝi sisteme kolektas informojn kaj raportas pri ĉio, koncernanta Ruslandan eksteran komercon. La informejo celas ankaŭ plifaciligi al eksterlanduloj interrilatojn (ĉu personajn, dum vojaĝo en Ruslando, ĉu skribajn) kun Rusaj komercistoj kaj akceptas reprezentadon de komercaj firmoj dum ekspozicioj.

Peterburga Esperantista Societo esperas, ke fremdlandaj samideanoj instigos lokajn komercistojn al vigla uzado de ĝiaj servoj, ĉar nur multenombra uziteco dokumentas gravan signifon kaj praktikan valoron de Esperanto.

Alvoko.

Por montri praktikan utilon de Esperanto al komerca mondo, mi komencis verkadon de »Internacia terminaro de lignokomercio», kaj petas por tio helpon de Skandinavaj samideanoj samprofesiaj. La komunlingva senco de vortoj, uzataj en komercio, tute ne egalas al ilia teknika, speciala signifo, kaj en ĉiu

Akta

sina skodon för våta, damm och smuts kan ingen. Men just därför är det så ytterst nödvändigt, att använda ett putsmedel, som ger största möjliga skydd åt lädret.

Ett sådant är Ahlgrens Skinn- och Läderbalsam »Nobless», som genom sin konserverande förmåga gör lädret mjukt och smidigt, samtidigt som den högsta glans erhålles utan nämnvärt besvär.

Thermos-Flaskor 2:50

Lösa glas 1:25

hos

A.-B. Axel Karlstrand

Rikst. 12 27 GEFLE Rikst. 12 27

Esperantister!

Önska Edra samideaner Sverige runt gott nytt år medelst en annons i Eder egen tidning »La Espero»! Kostar endast 25 öre.

Gävle Esperantoförening

avhåller ordinarie sammanträde torsdagen den 4 dec. å lokalen N. Kungsgatan 8, 1 tr.

Mangrannt!

Stadgeförslaget!

lingvo ili diferencas. Mi petas helpemajn samprofesianojn, sendi al mi tabelon (eĉ mallongan kaj neplean) de Skandinavaj esprimoj lignokomercaj, kun preciza klarigo de ĉiu esprimo en Esperanto, se eble kun ĝia traduko en anglan lingvon, kaj kun persona konsilo pri plej taŭga traduko Esperanta.

Tiu laboro, efektivebla nur per helpo de Esperanto, grave impresos lignokomercajn firmojn kaj utilos al nia propagando.

Altestime N. P. Evtifejev,

17, Tavriĉeskaja, Peterburgo, Ruslando.

HERRAR

ekipera sig bäst och fullständigast hos

Axel Lidholm

Drottninggatan 30 - - GEFLE

Josef Wikströms

Tobakshandel

GEVALIAPALATSET - GEFLE

Kafé Linnéa

(Nykterhetsvännernas Kafé)

NYGATAN 34 - (Pousettska huset)

TELEFON 859

Frukostar, Middagar och Soupéer.
Smörgåsar, Kaffe, The o. Choklad m. m.
Beställningar för mindre sällskap.

LOVISA HÖRLIN

La Nova Testamento.

Nya Testamentet på Esperanto.

Inb. i klotband med förgyllt snitt
2: - kr. portofritt.

La Esperos red. 3-23, Gefle.

Vem vill resa gratis till Paris?

Tidningen Fyrväplingen inbjuder till pristävlan i Esperantospråket. Två pris utdelas. De utgöras av fri resa till Paris och åter jämte fritt uppehåll där under 8 dagar.

Resan sker i augusti 1914, då den 10:e internationella esperantokongressen äger rum i Paris.

Var och en som fullföljer tävlingen får en värdefull bok.

Alla kunna delta, som
1) äro postprenumeranter på Fyrväplingen för 1914 (pris 1 kr. - begär postkvitto) och
2) först efter den 1 jan 1913 lärt sig Esperanto.

Tävlingsproven avläggas skriftligt under juni och juli 1914.

Esperanto läres på otroligt kort tid även utan lärare, endast med hjälp av lärobok.

Närmare upplysningar erhållas från Red. av Fyrväplingen, Skara.

Kiam vi bezonas
viandon, mendu
ĉe

FRANS A. OLSON

Telef. 34 □ GEFLE □ Telef. 34

Central- och Jernvågshotellen

GEFLE

REKOMMENDERAS!

C. J. LINDH

BOK- & DISTRIBUTIONSÄFFÄR

S. FÄLTSKÄRSGATAN 19, GEFLE

Rekommenderar sig vid behov av
Böcker, Tidskrifter och Häftesarbeten.

RIKSTELEFON 1697.

PROVU LA KOPIOKRAJONON

ESPERANTO!

3: - kr. por dekduo. 30 oeroj por unu.

W. WAHLUND, GEFLE

Wickmans Kappaffär

NORRA KUNGSGATAN 7 - GEFLE

Vid Rådhusplanaden.

Kappor o. Promenaddräkter i stort urval.
Beställningar emottagas o. utföras förstklassigt.

RIKSTELEFON 1391.

Kort Lärobok i Esperanto

för nybörjare av

ALBIN ZACHRISSON

Läroverksadjunkt, Karlstad.

Rekvireras pr kontant hos förf., Karlstad.

PRIS 75 ÖRE.

N. Lundgren

GEFLE - Interurba tel. 151

Kamentuboj por fabrikoj.

Pli ol 700 konstruitaj.

Riparoj dum uzado.

Fulmikonduktiloj estas muntataj.

Propra brikojo en Upsala.

Plej granda firmo por konstruo de
fabrikaj kamentuboj en Skandinavio.

Argenta medalo en Stockholm 1897

„ „ „ Gefle 1901

„ „ „ Norrköping 1906

W. WAHLUND

Pappersvaror och skrivmateriel

RIKSTELEFON 1723 ■ GEFLE

Carl Larssons

FOTOGRAFIATELIER

NYGATAN 34

Rekommenderas!

TELEFON 357

Läroböcker i Esperanto.

Kurs i Esperanto av G. H. Backman,
25 öre.

Lärobok i Esperanto, med Esp.-svensk
ordbok av P. Nylén, 1: - kr.

Erhållas hos La Esperos redaktion,
3-23, Gefle.

La Espero

utgives av Gefle Esperanto-
förening och utkommer i
slutet av varje månad.

Lösnummerpris 10 öre.

Prenumerationspris Kr.
1: 20.

Prenumeration kan ske
dels direkt hos tidningens
expedition, genom återför-
säljare eller på posten.

Återförsäljare önskas på
varje plats! Provision om
flere exemplar tagas!

Prenumerantsamlare er-
hålla 20 öre för varje anskaf-
fad prenumerant, om minst 5
prenumerationsavgifter in-
sändas samtidigt.

Redaktion och expedition:
3-23, Gefle.

Abonprezo ekster Svedujo
1:00 Spesmilo. (12 numeroj).

Specimeno kontraŭ re-
spondkupono. Mendo ĉe
R. Pehrsson, 3-23, Gefle.

Ozarowsky & Pehrssons Bleck- & Plåtslageri

NORRA KOPPARSLAGAREGATAN 15 - GEFLE

TELEFON 188

